

Kommissionens rekommendation om Active Inclusion

Socialdepartementet

2008-11-13

Dokumentbeteckning

K(2008) 5737

Kommissionens rekommendation av den 3 oktober 2008 om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden

Sammanfattning

Kommissionen antog den 3 oktober en rekommendation med principer om en sammanhållen strategi för aktivt inkluderande (Active Inclusion) för människor som är utestängda från arbetsmarknaden. Syftet med denna strategi är att modernisera de sociala skyddsnäten med syftet att uppnå större social rättvisa i Europa.

Kommissionens föreslår en helhetsstrategi för att nå det stora antal människor inom unionen som befinner sig längst bort från arbetsmarknaden och som är socialt utestängda. Strategin kompletterar Flexicuritystrategin (flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden). Den stödjer Lissabonstrategin genom att den bidrar till aktivering av arbetslösa och rörligare arbetskraft. Den är också en del av den sociala dimensionen i EU:s strategi för en hållbar utveckling.

Enligt denna strategi ska medlemsländerna utarbeta och genomföra integrerade åtgärder för aktiv inkludering enligt gemensamma principer på följande tre olika områden: 1) tillräckligt inkomststöd, 2) inkluderande arbetsmarknader och 3) tillgång till tjänster av god kvalitet.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den 17 oktober 2007 antog Kommissionen ett meddelande med ett förslag till en strategi om aktiv inkludering. Meddelandet inledde det andra stadiet i

en konsultationsprocess enligt artikel 138 (3) EG. Efter genomfört samråd diskuterades förslaget i Kommittén för social trygghet under våren 2008 med syftet att ta fram ett underlag för gemensamma principer om en sammanhållen strategi för aktivt inkluderande. Kommissionen tog del av dessa diskussioner.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen antog den 3 oktober en rekommendation med principer om en sammanhållen strategi för aktivt inkluderande (Active Inclusion) för människor som är utestängda från arbetsmarknaden. Syftet med denna strategi är att modernisera de sociala skyddsnäten med syftet att uppnå större social rättvisa i Europa.

Kommissionen föreslår en helhetsstrategi för att nå det stora antal människor inom unionen som befinner sig längst bort från arbetsmarknaden och som är socialt utestängda. Åtgärder för aktiv inkludering bör bidra till att de som kan arbeta integreras i varaktig sysselsättning (eng. employment) av god kvalitet och till att andra får tillräckliga resurser för ett värdigt liv och stöd för sitt deltagande i samhället.

Rekommendationen tar sin utgångspunkt i EU-fördraget, Rådets rekommendation av den 24 juni 1992 (92/441/EC)¹ om gemensamma kriterier för tillräckliga resurser och socialtjänstförmåner i de sociala trygghetssystemen och policyinstrument som t.ex. öppna samordningsmetoden för socialt skydd och social integration samt europeiska sysselsättningsstrategin.

Enligt strategin ska medlemsstaterna utarbeta och genomföra integrerade åtgärder för aktiv inkludering enligt gemensamma principer på följande tre olika områden: 1) tillräckligt inkomststöd, 2) inkluderande arbetsmarknader och 3) tillgång till tjänster av god kvalitet.

Område 1 (avsnitt 4.a): Enligt rekommendationen ska individens grundläggande rätt till tillräckliga resurser och socialt bistånd för ett värdigt liv erkännas som en del av en heltäckande och konsekvent strategi för att bekämpa social utestängning. Rätten till tillräckliga resurser ska vara förenad med kravet att personer som kan ta ett arbete står till arbetsmarknadens förfogande. Rätten till tillräckliga resurser ska kombineras med åtgärder som på nationell nivå anses nödvändiga för ekonomisk och social integration av utestängda personer.

Område 2 (avsnitt 4.b): Medlemsländerna rekommenderas att se till att arbetsföra personer får effektiv hjälp att integreras eller återintegreras på arbetsmarknaden och behålla ett arbete som motsvarar deras arbetsförmåga.

¹ Länk till Eur-Lex:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992H0441:EN:HTML>

Detta kan ske t.ex. genom att utforma skattesystemen, de sociala trygghetssystemen och utbildningssystemen så att de stärker deras arbetsförmåga och att vidta aktiva och förebyggande arbetsmarknadsåtgärder.

Område 3 (avsnitt 4.c): Medlemsstaterna rekommenderas att vidta alla åtgärder som behövs för att se till att berörda personer i enlighet med relevanta nationella bestämmelser får lämpligt socialt stöd genom tillgång till tjänster av god kvalitet. Det handlar om tjänster som är nödvändiga för att stödja åtgärderna för aktiv inkludering i samhället och ekonomin (bl.a. socialt bistånd, arbetsförmedling, utbildning, bostadsbidrag och socialt boende (eng. social housing), förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg (eng. child care), vård och omsorg).

Implementeringen av de gemensamma principerna ska övervakas och utvärderas inom ramen för den öppna samordningsmetoden. För att genomföra strategin betonar Kommissionen att medlemsstaterna garanterar relevanta resurser och förmåner inom de nationella systemen samt utnyttjar medel ur strukturfonderna, särskilt ESF.

I rekommendationen betonas subsidiaritetsprincipen och att medlemsstaterna ansvarar för att avgöra nivåerna för inkomststöd och för att utarbeta en lämplig balans mellan åtgärder med tanke på lokala, regionala och nationella förutsättningar och behov.

Strategin kompletterar Flexicuritystrategin (flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden). Den stödjer Lissabonstrategin genom att den bidrar till aktivering av arbetslösa och till en rörligare arbetskraft. Den är också en del av den sociala dimensionen i EU:s strategi för en hållbar utveckling.

Rekommendationen är tänkt att ligga till grund för gemensamma principer om en sammanhållen strategi för aktivt inkluderande som medlemsstaterna antar vid EPSCO-rådet den 17 december. Principerna ska vara ett stöd för att förbättra medlemsstaternas nationella strategier för aktivt inkluderande. Uppföljning av dessa strategier är tänkt att ingå i den årliga gemensamma rapporten om social trygghet och social integration som antas av EPSCO-rådet i februari och inom ramen för uppföljningen av Lissabonstrategin.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Rekommendationerna är inte bindande för medlemsstaterna och har därmed inga konsekvenser för svensk lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Rekommendationerna innebär inga budgetära konsekvenser.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att det är positivt att kommissionen tar ett helhetsgrepp kring frågan om aktivt deltagande och målet att nå det stora antal människor i EU som befinner sig långs bort från arbetsmarknaden och som är socialt utestängda. Regeringen anser att det är viktigt att kopplingen till arbetsmarknaden genomsyrar alla delar av strategin, och att frågan om jämställdhet beaktas i strategin. Regeringen anser att det är viktigt att strategin respekterar subsidiaritetsprincipen och medlemsstaternas exklusiva kompetens på de områden som behandlas i rekommendationen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inga officiella ståndpunkter har ännu deklarerats.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Den 24 september 2008 antog Europaparlamentet på eget initiativ en rapport om främjandet av social delaktighet och kampen mot fattigdom, inklusive barnfattigdom, i EU (2008/2034(INI)). I rapporten välkomnar parlamentet kommissionens förslag till en strategi om aktivt inkluderande. Gällande området om tillräckligt inkomststöd uppmanar parlamentet att rådet antar ett mål på EU-nivå för minimiinkomster i bidragssystemen som motsvarar minst 60 % av medlemsstaternas medianinkomster, liksom ett mål på EU-nivå för minimilöner som minst uppgår till 60 % av genomsnittsinkomsten. Gällande området om inkluderande arbetsmarknader betonar parlamentet bl.a. frågan om fattigdom i arbete ("in-work poverty"), och den potential som finns i den sociala ekonomin. Om området som gäller tillgång till tjänster av god kvalitet betonar parlamentet att dessa tjänster ska ha en preventiv roll och att de ska verka för social sammanhållning. De uppmanar även ministerrådet till ett åtagande på EU-nivå att utrota hemlösheten till år 2015, och medlemsstaterna att reducera barnfattigdomen med 50 % till år 2010.

Den 18 juni 2008 antog Regionkommittén ett yttrande om active inclusion med anledning av kommissionens meddelande av den 17 oktober 2007 (ECOS-IV-019). I sitt yttrande betonar Regionkommittén behovet av en fjärde beståndsdel i strategin som handlar om social delaktighet. Om området om tillräckligt inkomststöd betonar kommittén att det inte är möjligt att formulera en EU-gemensam finansiell nivå för detta. Kommittén nämner även vikten av sociala företag, som de inte anser bör omfattas av EU:s ordinarie konkurrensregler.

Kommissionens rekommendation har remitterats till arbetsmarknadens parter, Sveriges Kommuner och Landsting och till European Anti Poverty Network EAPN och Delegationen för brukarinflytande i sociala utvecklingsfrågor. Remissinstanserna har inte framfört några invändningar mot rekommendationen.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 137 och artikel 221 EG

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

I rekommendationen betonas subsidiaritetsprincipen och att medlemsstaterna ansvarar för att avgöra nivåerna för inkomststöd och för att utarbeta en lämplig balans mellan åtgärder med tanke på lokala, regionala och nationella förutsättningar och behov.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Vid EPSCO-rådets möte i december kommer ministrarna att ta ställning till rådsslutsatser med gemensamma principer om aktivt inkluderande som berör kommissionens rekommendation. Principerna ska vara ett stöd för att förbättra medlemsstaternas nationella strategier för aktivt inkluderande. Uppföljning av dessa strategier ska ske inom ramen för den årliga rapporten om social trygghet och social integration och inom ramen för Lissabonstrategin.

4.2 Fackuttryck/termer